

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Predlog

EVA 2020-1811-0018

**Deklaracija o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske
unije v obdobju 2021–2024**

Na podlagi 110. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17 in 46/20) in v zvezi z drugim odstavkom 5. člena Zakona o sodelovanju med državnim zborom in vlado v zadevah Evropske unije (Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15) je Državni zbor Republike Slovenije na seji dne _____ sprejel

DEKLARACIJO
O USMERITVAH ZA DELOVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE V
INSTITUCIJAH EVROPSKE UNIJE V OBDOBJU 2021–2024

Ob zavedanju in spoštovanju odločitve državljanek in državljanov Republike Slovenije za članstvo v Evropski uniji ter vloge Republike Slovenije kot njene članice,

ob upoštevanju Strategije razvoja Slovenije 2030, Deklaracije o zunanji politiki Republike Slovenije, Strategije zunanje politike Republike Slovenije, Strateške agende Evropske unije za obdobje 2019–2024, Prednostnih nalog Evropske komisije v obdobju 2019–2024 in 18-mesečnega programa tria predsedstev Zvezne republike Nemčije, Portugalske republike in Republike Slovenije Sveta Evropske unije v obdobju 2020–2021,

Državni zbor Republike Slovenije s to deklaracijo sprejema temeljne politične usmeritve do strateških vprašanj, s katerimi se bo Republika Slovenija srečevala pri nadaljnjem odločanju v postopkih sprejemanja posameznih zakonodajnih aktov in drugih dokumentov Evropske unije v obdobju 2020–2024, ter se v okviru svojih pristojnosti pridružuje skupnim prizadevanjem pri izvajanju te deklaracije.

Evropska unija – vrnitev k temeljnim vrednotam

1. Evropska unija kot edinstven projekt mednacionalnega povezovanja in zagotavljanja varnosti, miru, stabilnosti in blaginje na stari celini se na globalni ravni sooča s pomembnimi strateškimi izzivi. Med njimi izstopajo posledice pandemije COVID-19, nova varnostna vprašanja, vključno s kibernetko varnostjo in načrtnim širjenjem lažnih novic in neresnic, migracijski pritiski, demografske spremembe ter odhod Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske iz Evropske unije. Ti procesi korenito spreminjajo mednarodne odnose in sistem mednarodne varnosti, prinašajo negotovost in žal tudi delitve ter predstavljajo izziv evropskemu načinu življenja. Evropska unija mora zatorej okrepiti svoje temelje, poudariti osrednje vrednote, ki so botrovale ustanovitvi Evropske unije, ter se tako okrepljena soočiti z novimi izzivi.
2. Republika Slovenija je odločna zagovornica povezane, vključujoče ter močne Evropske unije. Vztrajamo pri ohranitvi in krepitvi ključnih dosežkov povezave, ob tem pa si prizadevamo za njeno nadaljnje poglobljanje, kjer je to potrebno. Republika Slovenija je, ob spoštovanju temeljnih pogodb in načel Evropske unije,

odprta do pobud za tesnejše povezovanje, ki bodo Evropsko unijo naredile močnejšo, učinkovitejšo in odpornejšo, ne da bi pri tem ogrozile ohranjanje in nadaljnji razvoj specifičnih identitet in kultur držav članic.

3. Mir, spoštovanje človekovih pravic, temeljnih svoboščin in vladavine prava, blaginja vseh državljanek in državljanov Evropske unije, subsidiarnost, enakopravnost držav članic ob spoštovanju njihove različnosti, ter njihova medsebojna solidarnost so vrednote, ki jih bo Republika Slovenija zagovarjala znotraj vseh institucij Evropske unije ter tudi navzven v okviru mednarodnega razvojnega sodelovanja in ostalih multilateralnih aktivnosti.
4. Zavedajoč se strateškega pomena Evropske unije želi Republika Slovenija tvorno prispevati k njeni nadaljnji krepitvi. Močnejše in bolj razvite bodo njene članice, močnejša bo Evropska unija. Srednjeročni cilj Republike Slovenije je preiti med najbolj razvite članice Evropske unije, s čimer bomo dodatno pripomogli h krepitvi v prihodnost naravnanih skupnih politik in blaginji naših državljanek in državljanov. V teh prizadevanjih se bo Republika Slovenija povezovala z državami članicami oziroma skupinami držav, ki imajo pri posameznih politikah podobne interese in stališča.

Nov zagon Evropske unije

5. Obdobje pred nami bo močno zaznamovano s posledicami pandemije, tretje krize, s katero se sooča Evropska unija v zadnjem desetletju. Takšne razmere so brez primere v zgodovini Evropske unije in terjajo skupen, odločen, ambiciozen in celovit odziv. Zato mora biti pozornost vseh držav članic in institucij Evropske unije usmerjena v trajnostno naravnano okrevanje, ki bo krepilo ekonomsko in socialno konvergenco v Evropski uniji, povečalo njeno mednarodno konkurenčnost, generiralo gospodarsko rast ter razvilo sposobnosti hitrega odziva na sodobne izzive.
6. Naša prizadevanja bodo v prvi vrsti usmerjena v krepitev zmogljivosti in odpornosti kritične infrastrukture Evropske unije in njenih držav članic za soočanje z globalnimi krizami, kot so pandemije, ekonomske in finančne krize, varnostne krize, vključno s terorizmom, kibernetškimi, hibridnimi in informacijskimi napadi, staranje prebivalstva oziroma negativna demografska gibanja, migracijski pritiski in humanitarne krize.
7. Zavzemamo se za čimprejšnji prehod na polno delovanje schengenskega prostora, polno delovanje notranjega trga, nadaljnjo krepitev ekonomske in monetarne unije ter širitev evrskega območja. Ob tem je ključnega pomena ambiciozna digitalna preobrazba, podkrepljena z izdatnejšimi vlaganji v izobraževanje, znanost, raziskave in inovacije.
8. Evropska unija pri tem ne sme pozabiti na pomen izvajanja Strateške agende Evropske unije 2019–2024 oziroma njenih štirih poglavitnih prednostnih nalog,

prav tako pa tudi štirih elementarnih svoboščin enotnega trga, zaščite državljanov in njihovih svoboščin, razvoja trdne in dinamične gospodarske osnove, izgradnje podnebno nevtralne, zelene, pravične in socialne Evrope ter zastopanja evropskih interesov in vrednot na svetovnem prizorišču.

9. Temu morajo nujno slediti tudi učinkovito in dovolj fleksibilno izvajanje ambicioznega Večletnega finančnega okvira EU 2021–2027 in Instrumenta za okrevanje "Nova generacija Evropske unije".
10. Sprejeti zakonodajni akti, politični dogovori, strateški in drugi dokumenti Evropske unije so pri tem brez pravega pomena, če ni zagotovljena skladnost med njihovimi cilji in ukrepi ter če jim ne sledita izvajanje in nadzor. Da bo slednje kar najbolj učinkovito, je ob doslednem spoštovanju in izvajanju pravnega reda Evropske unije treba vseskozi stremeti tudi k zmanjševanju nepotrebnih birokratskih ovir, dvigu osveščenosti glede integritete in preprečevanja korupcije, učinkoviti digitalni preobrazbi, krepitvi boljše zakonodaje in večji transparentnosti zakonodajnega procesa ter transparentnosti delovanja javnih institucij ter postopkov, ki jih te izvajajo. Dosledneje je treba podpreti izvajanje ocen učinka predlogov zakonodajnih aktov in uporabo inovativnih metod in orodij v zakonodajnem procesu ter vključevati ključne deležnike v ta proces za ustvarjanje boljših in trajnejših rešitev, osredotočenih na končnega uporabnika.
11. Zato je potreben temeljit razmislek o izboljšanju učinkovitosti delovanja Evropske unije, uveljavljanju njenih temeljnih vrednot in razvoju njene prihodnje podobe. Konferenca o prihodnosti Evrope je namenjena prav temu. Izvedena mora biti demokratično in ambiciozno, obenem pa dovolj realno in učinkovito, da bo sprejete rešitve možno v doglednem času tudi dejansko izvesti. Za demokratičnost in legitimnost razprav o prihodnosti Evropske unije, za rast zaupanja v njene institucije in spodbujanje aktivnega državljanstva ter za krepitev evropskega načina življenja je pomembno, da so vanjo vključeni tudi nacionalni parlamenti ter državljanke in državljani Evropske unije.

Šest prednostnih področij delovanja Republike Slovenije

12. Republika Slovenija v okviru aktualnega zakonodajnega cikla institucij EU 2019–2024 posebno pozornost namenja (i) trajnostnemu okrevanju in stabilnosti gospodarstva, (ii) krepitvi ekonomske in socialne kohezije v Evropski uniji, (iii) zaščiti državljanov in njihovih svoboščin, vključno s krepitvijo odpornosti Unije in njenih članic na krize, (iv) promociji interesov in vrednot Evropske unije v sosedstvu in svetu ter nadaljevanju širitvenega procesa, (v) krepitvi skupne zunanje politike in poglobljanju transatlantskih vezi ter (vi) učinkovitejšemu delovanju povezave.

1. Trajnostno okrevanje gospodarstva

13. Ponovni zagon evropskega gospodarstva je priložnost za utrditev stabilnosti, odpornosti in blaginje v Evropi ter povečanje njene vloge na svetovnem prizorišču. To bo možno doseči le, če ob upoštevanju ekonomskih, socialnih, in globalno demografskih sprememb uspemo zagotoviti dolgoročno trajnostno in vključujočo rast ter povečati kohezijo evropskega prostora. Krepitev evropskega gospodarstva in njegove konkurenčnosti mora zato temeljiti na dokončanju enotnega trga, krepitvi industrijske baze in izkoriščanju potenciala novih tehnologij, digitalne in zelene preobrazbe ter načel evropskega stebra socialnih pravic.
14. Med bistvenimi elementi zagotavljanja stabilnosti, blaginje in konkurenčnosti evropskega gospodarstva je močna ekonomska in monetarna unija. Zato je pomembno, da vse države članice nadaljujejo s potrebnimi strukturnimi reformami v smeri večje ekonomske konvergence, da se še v tem zakonodajnem ciklu doseže napredek pri poglobljanju ekonomske in monetarne unije ter na ta način zagotovita večja odpornost evropskega gospodarstva in stabilen evro kot valuta globalnega pomena. Republika Slovenija odločno podpira prizadevanja za nadaljnje poglobljanje ekonomske in monetarne unije in krepitev njene odpornosti.
15. Kot država članica z izrazito izvozno naravnanim gospodarstvom je Republika Slovenija odločna zagovornica krepitve notranjega trga in njegovega simetričnega poglobljanja na področju vseh štirih svoboščin. Treba je nadaljevati z odstranjevanjem ovir, ki hromijo polno delovanje notranjega trga. Regulatorni okvir mora preprečevati nevarnost, da bi ekonomsko močnejše članice domače razmere v posameznih storitvenih panogah in na trgu dela reševale na škodo drugih držav članic. Notranji trg mora namreč omogočati skladen trajnostni razvoj v vseh državah članicah. Prav zaradi tega sta potrebni čimprejšnja odprava nadzora na notranjih mejah schengenskega območja in nadaljnja liberalizacija čezmejnega opravljanja storitev. Posebno pozornost je treba nameniti tudi zagotavljanju vzdržnih dobavnih verig in nadaljnji podpori podjetništvu ter zagotavljanju visoke ravni varstva potrošnikov.
16. Okrevanje in modernizacija evropskega gospodarstva mora temeljiti na upoštevanju načel svobodnega, socialno tržnega gospodarstva. Potreben je ambiciozen pristop k povečanju konkurenčnosti gospodarstva, ustvarjanju novih delovnih mest in podpora naložbenim aktivnostim. Pri tem bomo posebno pozornost posvečali varovanju vodnih virov in dostopu do pitne vode, trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi ter biotski raznovrstnosti, zdravju, kakovosti bivanja in zagotavljanju varne hrane ter zagotavljanju samozadostnosti pri ravnanju z odpadki.
17. Za delovanje notranjega trga in zagotavljanje gospodarske rasti so – tudi zaradi geografske lege Republike Slovenije – izjemnega pomena varne in učinkovite prometne povezave, podprte z inteligentnimi prometnimi sistemi. Zato podpiramo prehod na pametno in digitalizirano trajnostno mobilnost. To vključuje tudi prenos večine tovornega prevoza na železnice ter zagotavljanje zadostne oskrbe s trajnostnimi alternativnimi pogonskimi gorivi. Svoj del zmanjšanja emisij

toplogrednih plinov v prometu bodo morali prispevati tudi ukrepi v okviru Enotnega evropskega neba. Republika Slovenija se ob tem zavzema za boljšo vpetost v vseevropsko jedrno omrežje TEN-T in okrepitev integracije z državami Srednje Evrope.

18. Evropska unija potrebuje popolno integriran in dobro delujoč evropski energetski trg, ki bo zanesljivo zagotavljal trajnostno, varno in cenovno dostopno energijo, ob spoštovanju pravice držav članic, da določijo pogoje za izkoriščanje svojih energetskih virov in strukturo svoje oskrbe z energijo. Za Republiko Slovenijo so pri tem posebnega pomena povečanje energetske učinkovitosti, diverzifikacija virov in vlaganja v zelene rešitve za mobilno prihodnost.
19. Ključni element okrevanja gospodarstva in krepitve notranjega trga je močna in v prihodnost naravnana industrija. Pri tem so velikega pomena digitalizacija industrije, usposobljenost kadrov in dostop do najnovejših in inovativnih tehnologij s poudarkom na zelenem razvoju. Za povečanje globalne konkurenčnosti evropske industrije in zmanjšanje njene odvisnosti od tretjih držav sta potrebni krepitev in diverzifikacija strateške proizvodnje s spodbujanjem strateških vrednostnih verig. V tem okviru je za Republiko Slovenijo zlasti pomembna krepitev malih in srednje velikih podjetij kot hrbtenice gospodarstva, zagotavljanje njihovega dostopa do vrednostnih verig in trgov ter krepitev kulturnih in kreativnih industrij kot generatorja dodane vrednosti.
20. Za krepitev konkurenčnosti evropskega gospodarstva in pripravljenosti družbe na sodobne izzive so nujna večja vlaganja v digitalno preobrazbo. Poleg zagotovitve ustrezne finančne podpore je zato pomembno čimprej dokončanje enotnega digitalnega trga. Za Republiko Slovenijo so pri tem še posebej pomembni dobra povezljivost in enakopravna dostopnost digitalnih storitev ter kompetenc za vse državljanke in državljane Evropske unije, ustrezni delovni pogoji ter razvoj umetne inteligence, ki lahko pomembno prispeva tako h konkurenčnosti gospodarstva kot k premoščanju izzivov starajoče se družbe. Ob tem mora Evropa čim prej zagotoviti svojo digitalno suverenost, enakovredne pogoje za intelektualno lastnino in odpornost na kibernetike ter hibridne grožnje, zagotavljati permanentno aktivnost v globalnem digitalnem prostoru ter ustrezne varnostne standarde dobaviteljev opreme jedrnih in perifernih telekomunikacijskih omrežij skladno s t. i. orodjarno 5G in razvojem ustrezne vseevropske sheme certificiranja. Ob prehodu v digitalno družbo je treba paziti na ohranjanje temeljnih vrednot, ki so botrovale ustanovitvi Evropske unije na čelu s človekovimi pravicami in svoboščinami. Republika Slovenija bo še naprej zagovornica varnega, globalnega, odprtega in svobodnega spleta ter kibernetikega prostora nasploh.
21. Zelo pomemben element zelenega in digitalnega prehoda sta povečano vlaganje v izobraževanje, raziskave in inovacije ter njihov pomemben prispevek k trajnim rešitvam za vsakdanje življenje. Republika Slovenija zagovarja spremembo razvojnega modela evropskega raziskovalnega prostora v smeri večje uporabnosti,

povezljivosti in krepitve sodelovanja za boljši izkoristek celotnega potenciala Evropske unije.

22. Zagotavljanje prehranske varnosti in vlaganja v modernizacijo ter razvoj podeželja so ključnega pomena za samostojno in trajnostno evropsko kmetijstvo. Republika Slovenija pri tem posebno pozornost posveča pomenu malih in družinskih kmetij ter trajnostni proizvodnji varne in kakovostne hrane. Podpira krepitev trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi ter ohranjanje in trajnostno upravljanje z ribolovnimi viri, pri čemer se zavzema za upoštevanje specifičnih in tradicionalnih značilnosti slovenskega ribištva v Jadranskem morju.

2. Krepitev ekonomske in socialne kohezije v Evropski uniji

23. Pandemija COVID-19 je poglobila razlike v ekonomski in socialni koheziji evropskega prostora, zato sta solidarnost in pravičen izhod iz krize ključnega pomena. Republika Slovenija v procesu okrevanja posebno pozornost posveča učinkovitemu in dovolj fleksibilnemu izvajanju moderne evropske kohezijske politike ter Instrumenta za okrevanje "Nova generacija Evropske unije". Oba močno prispevata k pozitivni konvergenci evropskega prostora, krepitvi odpornosti gospodarstva in produktivnosti, ustvarjanju delovnih mest z visoko dodano vrednostjo, reševanju izzivov starajoče se družbe, trajnostnemu vključevanju ranljivih skupin in ustvarjanju razvojnih priložnosti za mlade.
24. Pri snovanju in financiranju skupnih politik je ustrezno pozornost treba posvetiti tudi področjem kulture, kulturne dediščine, izobraževanja, usposabljanja, mladih in športa kot pomembnih elementov pri izgradnji napredne, vključujoče, kohezivne, nazorsko pluralne in na znanju temelječe družbe ter spodbujanju evropskih vrednot in načina življenja. Republika Slovenija zato pozdravlja pobudo za vzpostavitev evropskega izobraževalnega prostora v smeri krepitve izobraževalnih sistemov držav članic, ki morajo biti kos tehnološkim in družbenim spremembam, hkrati pa krepiti zavest pomena skupnosti in evropsko identiteto.
25. Pri reševanju skupnih izzivov je treba upoštevati tudi identiteto in posebnosti posameznih držav članic, izhajajoč iz temeljnega evropskega principa subsidiarnosti. Učinkovito se je treba soočiti zlasti z demografskimi gibanji, ki so največji strateški notranji izziv, ter ustvarjati pogoje za odziven trg dela, ob celostnem upoštevanju socialnega dialoga in ob podpori družini.
26. Izkušnje pandemije COVID-19 so pokazale, da Evropska unija potrebuje okrepljeno sodelovanje in večjo odpornost na področju zdravja. Republika Slovenija meni, da mora slednje ostati visoko na politični agendi Evropske unije, in se zavzema za večjo sinergijo zdravstvene politike z drugimi politikami Evropske unije. V tej luči zagovarja prizadevanja za redno koordinacijo na ravni Evropske unije ter predlaga pripravo evropske strategije zdravja in poglobljenega sodelovanja nacionalnih zdravstvenih organizaciji kot osnove za večjo suverenost in odpornost Evropske unije na tem področju ter boljši dostop državljanek in državljanov do

kakovostnih in varnih zdravstvenih storitev. Podpira izgradnjo zdravstvene unije in obenem poziva k pripravi evropskih načrtov za odzivanje v primeru pandemij ter vzpostavitvi strateških zalog Evropske unije na področju zdravil, cepiv, medicinskih pripomočkov in osebne zaščitne opreme kot pomembnega elementa kriznega upravljanja Evropske unije. Kot zelo pomembno nalogo vidi tudi zagotovitev nujnih proizvodnih kapacitet kritične medicinske opreme v državah članicah oziroma v neposredni sosesčini Evropske unije.

3. Zaščita državljanov in njihovih svoboščin

27. Evropska unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakopravnosti, vladavine prava in človekovih pravic. Republika Slovenija podpira prizadevanja, usmerjena k varovanju in uveljavljanju teh vrednot, pri čemer je velikega pomena spodbujanje in krepitev evropskega načina življenja.
28. Kot odločna zagovornica vladavine prava Republika Slovenija zagovarja nepristransko, nepolitično in objektivno presojanje o njegovem spoštovanju. Mehanizem za spremljanje vladavine prava v Evropski uniji in preventivni instrument za krepitev in spoštovanje načela vladavine prava s poudarkom na neodvisnosti in nepristranskosti sodstva v državah članicah morata delovati objektivno in transparentno ter spoštovati načelo enake obravnave vseh držav članic, hkrati pa upoštevati tudi specifični zgodovinski kontekst držav članic, ki vsaki od njih narekuje drugačen pristop in ukrepe za krepitev vladavine prava.
29. Negotove razmere v svetu zahtevajo večjo notranjo in zunanjo varnost Evropske unije. Pri tem je potrebno upoštevati pravo ravnovesje med varnostjo državljanek in državljanov Evropske unije na eni strani ter zagotavljanjem njihovih pravic in svoboščin na drugi.
30. Republika Slovenija podpira poglobljanje sodelovanja v Evropski uniji na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja ter varnostno-obveščevalnih agencij kot tudi ostale pobude, ki gredo v smeri prave varnostne unije Evropske unije. To je pomemben element v boju proti organiziranemu kriminalu, hibridnim in kibernetičnim grožnjam, terorizmu in različnim oblikam radikalizma.
31. Ena od prioritet Evropske unije mora biti tudi permanentna aktivnost v digitalni domeni in zagotavljanje odpornosti njene kritične infrastrukture. Oblikovati standardizirane operativne postopke za primere informacijskih in hibridnih napadov. To je ključnega pomena ne le za varnost in zasebnost državljanek in državljanov, zaščito demokratičnih procesov in institucij ter zagotavljanje svobode govora, temveč tudi za evropsko varnost, varnost kritične infrastrukture vključno z omrežjem 5G, in učinkovit prehod v digitalno družbo na celotnem ozemlju Evropske unije.

32. Evropska unija potrebuje celovitejši, učinkovitejši in bolj ambiciozen pristop na področju kriznega upravljanja. Republika Slovenija podpira krepitev sodelovanja držav članic in institucij Evropske unije na tem področju ter nadgradnjo sistema delovanja, ki bo zagotavljal boljšo skupno odzivnost Evropske unije v kriznih razmerah. Pri tem podpira prizadevanja za vzpostavitev široko zastavljenega sistema strateškega predvidevanja Evropske unije.
33. Evropska unija mora še naprej krepiti odpornost pred naravnimi in drugimi nesrečami. Republika Slovenija podpira okrepljeno sodelovanje in solidarnost držav članic in institucij Evropske unije na tem področju ter nadaljnjo krepitev mehanizma Evropske unije na področju civilne zaščite, vključno z vzpostavitvijo skupnih strateških rezervnih zmogljivosti. Pri tem je ključno, da Evropska unija podpira in dopolnjuje dejavnosti držav članic za zagotavljanje ustrezne preventive, pripravljenosti in odziva ter spodbuja hitro in učinkovito operativno sodelovanje ob nesrečah.
34. Republika Slovenija ostaja glasna zagovornica polnega delovanja schengenskega prostora in integritete pravil delovanja v njem, kot prvi korak k temu pa vidi konsolidacijo schengenskega prostora v njegovem sedanjem obsegu ter kot drugi korak njegovo širitev, tako da bodo zunanje meje Evropske unije tudi zunanje meje schengenskega prostora. Prost pretok ljudi, blaga, kapitala in storitev je evropsko javno dobro, ki ga je treba spoštovati in razvijati.
35. Med ključnimi elementi zagotavljanja varnosti v prostoru Evropske unije in nemotenega delovanja enotnega trga je učinkovito varovanje njenih zunanjih meja. Republika Slovenija se zavzema za okrepljeno delovanje Evropske mejne in obalne straže.
36. Evropska unija nujno potrebuje nov dogovor o učinkoviti migracijski in azilni politiki, s katero bi se Evropska unija lahko predvidljivo in pravočasno odzivala na krizne razmere, se odločneje soočala s problematiko nezakonitih migracij, trgovine z ljudmi in zlorab pravil azilnega sistema ter zagotovila učinkovitejše vračanje v državo izvora. Pri tem je nujna reforma skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS), še posebej v primeru pojava nesorazmernega migracijskega pritiska na najbolj izpostavljene države članice. Evropska unija mora biti sposobna dejavno pomagati tudi državam svojega sosledstva, ki se soočajo z bremenom množičnih migracij.
37. Republika Slovenija zagovarja krepitev sodelovanja na področju varnosti in obrambe Evropske unije. Podpira predvsem krepitev delovanja v okviru skupne varnostne in obrambne politike, stalnega strukturnega sodelovanja na področju obrambe (PESCO), evropske obrambne industrije in tehnološke baze, učinkovito delovanje Evropskega mirovnega sklada, krepitev civilnih vidikov skupne varnostne in obrambne politike s ciljem zagotavljanja miru in stabilnosti z razvojem

zmogljivosti in operativne pripravljenosti. Republika Slovenija se zavzema za tesno sodelovanje med Evropsko unijo in zvezo NATO. V sklopu sodelovanja je še posebej pomembno področje vojaške mobilnosti.

4. Promocija interesov in vrednot Evropske unije v sosedstvu in svetu ter nadaljevanje širitvenega procesa

38. Za Republiko Slovenijo je izjemnega pomena, da Evropska unija še naprej posebno pozornost namenja svoji neposredni sosesčini; državam Vzhodnega partnerstva, območju Sredozemlja, in državam Zahodnega Balkana, ki imajo perspektivo članstva v Evropski uniji. Republika Slovenija podpira širitveni proces in članstvo držav Zahodnega Balkana v Evropski uniji, zato države v regiji dejavno spodbuja, da izvajajo potrebne reforme ter naredijo vse za izpolnjevanje pogojev za članstvo v Evropski Unijo, njo pa, da aktivno pripomore k doseganju tega skupnega cilja in spoštovanju svojih zavez. Spremenjena metodologija širitvenih pogajanj omogoča večjo učinkovitost in kredibilnost tega procesa. Glede na strateški pomen razvoja in stabilnosti našega sosedstva je pomembno, da države regije najdejo in uresničijo zavezujoče rešitve dvostranskih sporov in vprašanj iz preteklosti, v skladu z mednarodnim pravom, vključno s Sporazumom o vprašanjih nasledstva. Ključnega pomena so ukrepi za premostitev razvojnega razkoraka med Evropsko unijo in državami Zahodnega Balkana ter za zagotovitev pozitivne perspektive mladih v regiji. Pri tem je nujna krepitev vladavine prava v državah kandidatkah za članstvo.

5. Krepitev skupne zunanje politike in poglobljanje transatlantskih vezi

39. Spreminjanje globalnega ravnovesja v smeri multipolarnega sveta terja enotno in odločno odzivanje Evropske unije na razmere v svetu. Evropska unija mora delovati strateško, krepiti enotnost in sposobnost samostojnega zastopanja svojih interesov, varovanje svojih vrednot, načel in standardov ter slednje tudi uspešno promovirati na globalni ravni. Odločno mora zagovarjati učinkovit multilateralizem in na mednarodnem pravu temelječ svetovni red, uveljavljati svoje temeljne vrednote ter delovati za blaginjo in dostojanstvo vseh ljudi, odpravljanje revščine, trajnostni razvoj in spoštovanje človekovih pravic. Zato potrebujemo učinkovitejšo skupno zunanjo in varnostno politiko, ki temelji na usklajenem in proaktivnem delovanju še posebej v razmerju do največjih globalnih igralcev. Republika Slovenija zagovarja krepitev učinkovitega nadzora nad oborožitvijo, razoroževanjem in neširjenjem jedrskega orožja kot ključnimi stebri globalnega miru in varnosti.
40. V interesu Evropske unije je odprta, ambiciozna, trajnostno naravnana in na pravih temelječa trgovinska politika, ki nasprotuje različnim oblikam protekcionizma ter ob ohranjanju že doseženih evropskih in mednarodnih standardov zagovarja enake konkurenčne pogoje in deluje v interesu svojih državljanov. Učinkovit multilateralni trgovinski sistem, strateška partnerstva, ambiciozni trgovinski in naložbeni sporazumi ter učinkovito izvajanje ukrepov

morajo biti ključen segment skupne trgovinske politike. Zavzemamo se za trgovinski dogovor z ZDA.

41. Bistven element reševanja vse pogostejšega problema množičnih migracij na zunanjih mejah Evropske unije je njen proaktiven pristop pri preprečevanju in reševanju kriz ter konfliktov. Republika Slovenija poudarja pomen krepitve razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči, ob tem pa je treba politike unije uporabiti z namenom sistematičnega odpravljanja vzrokov migracij v državah izvora.
42. Ena od prednostnih nalog ostaja nadaljevanje vsestranskega sodelovanja Evropske unije s transatlantskima zaveznicama ZDA in Kanado, s katerima nas povezujejo prijateljski, partnerski, zgodovinski in zavezniški odnosi, ki temeljijo na pripadnosti skupni, zahodni civilizaciji, na skupnih vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije in vladavine prava ter na številnih skupnih interesih. Republika Slovenija si bo prizadevala za izboljšanje možnosti učinkovitega kolektivnega odziva na skupne izzive na področjih varnosti in obrambe, vključno z novimi izzivi in grožnjami. Še posebej je nujno sodelovanje na področju kibernetike domene. Prav tako bomo podpirali okrepljeno transatlantsko sodelovanje v kontekstu nadaljnega razvoja različnih multilateralnih pobud, kakršna je denimo pobuda Treh morij.
43. Nadaljeval se bo dialog tudi z drugimi partnericami Evropske unije. Pri tem ostaja ključno zavedanje o pomembni vlogi ohranitve sodelovanja na vseh področjih skupnega interesa, tudi glede medsebojnih izmenjav o aktualnih mednarodnih vprašanjih. V tem okviru Republika Slovenija podpira redni politični dialog Evropske unije z Rusko federacijo in Kitajsko. Prizadevali si bomo za še tesnejše odnose Evropske unije z azijskimi partnerskimi demokracijami, med njimi Republiko Korejo, Japonsko in Republiko Indijo. Prav tako bomo podpirali nadaljnjo izgradnjo partnerskih odnosov in sodelovanja Evropske unije s partnerji v Afriki, na Bližnjem vzhodu in v Latinski Ameriki.

6. Učinkovitejše delovanje Evropske unije

44. Odločnejša in učinkovitejša odzivnost Evropske unije na vse bolj spreminjajoče se razmere v Evropi in svetu zahteva izboljšanje učinkovitosti njenega delovanja.
45. Republika Slovenija podpira večjo učinkovitost delovanja institucij Evropske unije v okviru obstoječih temeljnih pogodb. Njihovo spreminjanje bi bilo sprejemljivo le, če se izkaže, da je za boljše delovanje Evropske unije na konkretnih področjih to zares potrebno. V tej luči tudi vidimo konferenco o prihodnosti Evrope – iskanje učinkovitejših načinov delovanja Evropske unije.
46. Pomemben element večje učinkovitosti delovanja institucij Evropske unije je izboljšanje postopkov odločanja. Tovrstne izboljšave so dobrodošle, vendar je pri tem ključnega pomena, da ohranjajo potrebno neodvisnost institucij Evropske unije,

da formalno in dejansko ohranjajo načelo enake obravnave vseh držav članic, ne glede na njihovo velikost, da spoštujejo načela solidarnosti, subsidiarnosti in proporcionalnosti, da ohranjajo potrebno demokratičnost in transparentnost procesa, ter da ne ogrožajo potrebnega medinstitucionalnega ravnovesja.

47. Glede potencialne širitve sistema odločanja s kvalificirano večino je Republika Slovenija previdna. Meni, da morajo morebitni novi dogovori vselej zagotavljati tudi ustrezen mehanizem za upoštevanje in varovanje strateških interesov malih držav članic. To je nujno v luči krepitve medsebojnega zaupanja, ki je predpogoj za doseganje večje učinkovitosti. Zato si bomo prizadevali, da bo Evropska unija v procesu oblikovanja politik in iskanja ter opredeljevanja skupnih interesov vselej izhajala iz predhodnega razumevanja specifičnega položaja in vitalnega interesa vsake države članice ter iz medsebojne solidarnosti.

Drugo predsedovanje Republike Slovenije Svetu Evropske unije

48. Republika Slovenija je odločena, da z intenziviranjem delovanja v institucijah Evropske unije in še dejavnejšim sodelovanjem z drugimi državami članicami dodatno prispeva k oblikovanju, sprejemanju in izvajanju skupnih politik, krepitvi zaupanja v institucije Evropske unije ter promociji Evropske unije in njenih vrednot.
49. To še posebej velja za čas predsedovanja Svetu Evropske unije v drugi polovici leta 2021. Svojo nalogo namerava Republika Slovenija izvesti odgovorno, učinkovito, nepristransko ter v duhu dobrega sodelovanja in pripadnosti evropski ideji. Pomembno vlogo pri izvajanju tega nacionalnega projekta ima tudi Državni zbor. Predsedovanje Svetu Evropske unije je odlična priložnost, da se dokaže zmožnost tvornega sodelovanja vseh deležnikov v Republiki Sloveniji z namenom uspešne izvedbe projekta predsedovanja, ki je v interesu Republike Slovenije in širše Evropske unije.
50. Predsedovanje je hkrati priložnost za okrepljeno promocijo slovenske kulture in načina življenja, kulturne dediščine, dosežkov znanosti, ustvarjalnosti in inovativnosti na drugih področjih, naravne dediščine, turizma in kulinarike v domačem in mednarodnem kulturnem prostoru.
51. Republika Slovenija bo pri tem še naprej utrjevala svoj položaj v institucijah Evropske unije, krepila sodelovanje med slovenskimi predstavniki v njih in domačimi institucijami ter skrbela za dosledno in učinkovito zastopnost slovenskih interesov v institucijah Evropske unije.
52. Delovanje slovenskega predsedstva Sveta Evropske unije bo izhajalo iz Strateške agende Evropske unije za obdobje 2019–2024, 18-mesečnega programa tria predsedstev Zvezne republike Nemčije, Portugalske republike in Republike Slovenije Sveta Evropske unije v obdobju 2020–2021 ter prednostnih nalog slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije v drugi polovici leta 2021. Med

temi bo dan poseben poudarek pripravljenosti in odzivanju Evropske unije na krizne situacije, ki izvirajo iz pandemij in kibernetских groženj, katerim se lahko zoperstavimo zgolj s trajno aktivnostjo na tem področju.

OBRAZLOŽITEV

Vlada Republike Slovenije v skladu z ustaljeno prakso in na podlagi Zakona o sodelovanju med državnim zborom in vlado v zadevah Evropske unije (ZSDZVZEU)¹ in Poslovnika Državnega zbora (PoDZ-1)² Državnemu zboru posreduje predlog deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije. Doslej se je deklaracija praviloma nanašala na 18-mesečno obdobje trajanja tria predsedstev Svetu Evropske unije.

Maja 2016 je začel veljati Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje³, v katerem so se institucije v skladu s 17. členom Pogodbe o Evropski uniji dogovorile za okrepitev letnega in večletnega načrtovanja Evropske unije. Na podlagi tega sporazuma naj bi bil za aktualno zakonodajno obdobje prvič sprejet skupni večletni delovni program, ki izhaja iz junija 2019 sprejete Strateške agende 2019-2024. S tem se poleg letnega načrtovanja uvaja tudi dinamika večletnega načrtovanja dela evropskih institucij s ciljem usklajenega izvajanja strateških agend Evropske unije.

V skladu z navedenimi dokumenti in glede na dejstvo, da se je zadnja deklaracija iztekla sredi leta 2020 ter da sprejemanje nove deklaracije časovno sovпада z novim zakonodajnim obdobjem oziroma mandatom nove Evropske komisije in Evropskega parlamenta, Vlada Republike Slovenije ocenjuje kot smiselno, da se državnemu zboru predlaga sprejetje deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije za obdobje do zaključka zakonodajnega cikla oziroma trajanja Strateške agende Evropske unije. S tem bo dosežena tudi večja jasnost glede ključnih prednostnih nalog delovanja Republike Slovenije v Evropski uniji.

Prenovljena deklaracija je strnjen strateški dokument, ki zaradi daljšega časovnega obdobja hkrati zagotavlja politične usmeritve, ki bodo prispevale k lažjemu načrtovanju in večji stabilnosti ter učinkovitosti dela resornih ministrstev. Namen je zagotoviti strateški okvir za načrtovanje dela na posameznih področjih, saj bi na ta način lahko uskladili domače razprave s političnim in zakonodajnim ciklom na ravni Evropske unije. Hkrati tako načrtovanje skuša umestiti interese Republike Slovenije v dolgoročni strateški okvir Evropske unije (Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, Strategija razvoja Slovenije 2030), s čimer bi ti, preko sodelovanja v delovnih telesih Evropske unije, dobili večji pomen tudi v razpravah na ravni Sveta Evropske unije.

Vlada Republike Slovenije bo v skladu s 5. členom ZSDZVZEU o izvajanju deklaracije enkrat letno poročala državnemu zboru in s tem omogočala razpravo o aktualnem stanju v Evropski uniji in položaju Republike Slovenije v njej.

¹ Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15.

² Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17 in 46/20.

³ UL L št. 123, z dne 12. 5. 2016, str.1.

